

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

PAN-NL

T.a.v. [REDACTED]
Anreperstraat 91
9404 LC ASSEN

Directoraat-generaal Agro

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Datum **- 13 MEI 2024 -**
Betreft Reactie op uw brief 'voor insecten gevaarlijke sierplanten'

Ons kenmerk
DGA / 53004955

Geachte [REDACTED]

In uw brief van 15 april jl. heeft u uw zorgen geuit over voor insecten gevaarlijke sierplanten en refereert daarbij aan een artikel uit de Volkskrant¹, naar eigen onderzoek door PAN-NL² en naar een onderzoek uitgevoerd door CLM en Natuur & Milieu³.

Samengevat geeft u aan dat een onderzoekjournalist (tevens fotograaf) heeft waargenomen dat insecten en rupsen die van gangbare planten uit tuincentra aten binnen enkele uren of dagen sterven of misvormde vlinders voortbrengen. Ik begrijp uit uw brief dat u deze observaties toeschrijft aan de aanwezigheid van (cocktails van) pesticiden op deze planten. U vindt dat deze waarneming en de onderzoeken aanleiding zijn voor het ontwikkelen van een testmethode waarbij acute en chronische effecten van cocktails van pesticiden op insecten, of andere organismen die op een behandelde plant foerageren, meegewogen worden. Verder pleit u voor het vaststellen van maximale residulimiet (MRL) voor cocktails en werkzame stoffen op planten, bloembollen en struiken die ook op de lange termijn veilig zijn voor insecten. Tot slot vraagt u om de tuinbranche, telers en retailers te verplichten alleen voor insecten veilige planten op de markt te brengen.

Ik begrijp dat uw zorg is dat het aantreffen van (cocktails van) residuen van gewasbeschermingsmiddelen op tuinplanten risico's met zich meebrengt voor insecten. Het is bekend dat na gebruik van gewasbeschermingsmiddelen veelal residuen van de werkzame stof achterblijven op de plant of het plantaardige product. De meeste residuen leveren geen gevaar op voor insecten⁴, maar een aantal wel. Dit zijn residuen van milieubelastende stoffen in gewasbeschermingsmiddelen voor onder andere bijen⁵ en andere nuttige insecten. Zolang het toegelaten middelen betreft is het bekend wat hun effecten zijn en

¹ <https://www.volkskrant.nl/kijkverder/v/2024/de-kleine-dood~v1058319/>

² [Veel gif in tuinplanten \(pan-netherlands.org\)](https://www.pan-netherlands.org)

<https://www.pan-netherlands.org/wp-content/uploads/2023/07/onderzoeksrapport.pdf>

³ https://www.clm.nl/wp-content/uploads/2024/02/1183-Bestrijdingsmiddelen_tuinplanten2023-web.pdf

⁴ Toegelaten insecticiden worden ingezet tegen plaaginsecten, maar zijn soms ook schadelijk voor nuttige insecten.

⁵ ECHA heeft een richtsnoer ontwikkeld voor de risicobeoordeling voor bijen bij gebruik van biociden en hun werkzame stoffen. Vanaf 1 februari 2026 geldt dit richtsnoer voor biocidetoelatingsaanvragen en goedkeuringen van werkzame stoffen.

vind ik het niet opportuun hier een vervolgonderzoek naar uit te laten voeren. Voor de gecombineerde blootstelling van verschillende gewasbeschermingsmiddelen in het milieu is echter nog geen beoordelingsmethodiek beschikbaar. Ik vind het belangrijk dat gecombineerde blootstelling wel wordt meegewogen bij de beoordeling. De eerste stappen om een beoordelingskader te ontwikkelen voor milieueffecten dat een groot aantal factoren uit het ecosysteem meeweegt (PERA) zijn inmiddels gezet door EFSA⁶. Ik zie dit als een belangrijke stap voorwaarts.

Ik vind het, net als u, belangrijk dat Nederlandse telers van tuinplanten en de sierteeltsector zich maximaal inspinnen om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verduurzamen en nieuwe ontwikkelingen toe te passen. Het minder gebruiken van deze middelen, het gebruiken van middelen met een lager risicoprofiel en (andere) veiligere technieken en alternatieven, moeten ervoor zorgen dat risico's voor zowel de teler als de consument en het milieu afnemen. Daarom omarm ik een beweging zoals ingezet vanuit de tuinbranche om gezamenlijk – samen met tuinretailers, een aantal handelspartijen en ketenpartijen samen met CLM, Stichting Natuur & Milieu en Tuinbranche Nederland – in te zetten op de doelen geformuleerd in het ambitiedocument Ambitie 4.0⁷;

Een belangrijk doel van het ambitiedocument is de geïntegreerde bestrijding van ziekten en plagen (Integrated Pest Management of IPM⁸) te stimuleren waarbij er een minimale afhankelijkheid is van chemische gewasbeschermingsmiddelen tegen ziekten en plagen. Het best werkt dit als er gestructureerd wordt samengewerkt en er landelijk één aanpak komt voor dit deel van de keten (kwekers, teeltadviseurs, inkopers van de tuinentra). Dit is in lijn met de aanbevelingen gedaan in het rapport opgesteld door CLM en Natuur & Milieu⁹.

Gewasbeschermingsmiddelen mogen in Nederland alleen worden toegepast wanneer ze zijn beoordeeld op veiligheid voor mens, dier en milieu en zijn toegelaten door het College voor de Toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb). De maximale hoeveelheid die mag worden toegepast is vastgesteld in het wettelijk gebruiksvoorschrift waaraan de teler zich moet houden.

Voor werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen die op voedselgewassen worden toegepast geldt een maximale residulimiet (MRL). Zo'n MRL geldt niet voor overige gewassen, zoals sierplanten, omdat deze gewassen in de regel niet geconsumeerd worden. Er zijn dus ook geen MRL's voor geïmporteerde sierplanten. Vanwege het ontbreken van een wettelijke grond kan hier geen toezicht op worden gehouden¹⁰.

⁶ [Building a European Partnership for next generation, systems-based Environmental Risk Assessment \(PERA\) | EFSA \(europa.eu\)](https://www.efsa.europa.eu/en/press/news/180614)

⁷ Ambitie 4.0 wordt in 2024 opgevolgd door Ambitie 5.0.

⁸ Onderdeel van Toekomstvisie gewasbescherming 2030, naar weerbare planten en teeltsystemen.

⁹ https://www.clm.nl/wp-content/uploads/2024/02/1183-Bestrijdingsmiddelen_tuinplanten2023-web.pdf

¹⁰ De NVWA ziet toe op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen volgens de geldende wet- en regelgeving binnen onze landsgrenzen, waaronder in de sierteelt.

Hoewel het meest recent uitgevoerde onderzoek door CLM en Natuur & Milieu een voorzichtig positieve trend laat zien binnen Nederland over de jaren 2021, 2022 en 2023 zijn er nog de nodige stappen te zetten. Daarbij heb ik vertrouwen in de ingeslagen weg door de tuinbranche en de te nemen vervolgstappen. Telers kunnen in de keten beter zorgdragen voor verantwoorde teelt van bijvoorbeeld uitgangsmateriaal in het buitenland. Er kunnen betere afspraken gemaakt worden, maar ook de consument heeft een rol en kan bijdragen aan de verdere bewustwording. Zij heeft bijvoorbeeld de keuze om al dan niet te kiezen voor een niet-inheemse plant. De door u afgegeven signalen zijn belangrijk en dragen bij aan die bewustwording. Binnen de tuinbranche zijn de eerste stappen gezet om duurzamer te werken en ik nodig u vooral uit daarbij aansluiting te zoeken en ideeën en inzichten te delen en aan te dragen.

Hoogachtend,

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
Namens deze,

